

Skog Alnarp

Krävande att behålla björken

Till att börja med trivs gran och björk utmärkt tillsammans, men för att långsiktigt behålla björken krävs täta målinriktade gallringar.

Eric Agestam följer ett närmast unikt försök med olika blandningar av gran och björk.

– Vi har följt skogen i nästan 40 år, vilket tillhör ovanligheterna. Trots att blandskog är väldigt vanlig har forskning och rådgivning varit inriktad på trädslagsrena bestånd. Nu har vi flera projekt om blandskog, men det finns knappast några äldre försök att få kunskap ifrån.

DET 38-åriga försöket, som nyligen mätts in, finns i Brudahall på Asa försökspark, några mil norr om Växjö. På ett bördigt, sluttande område, planterades gran medan björken kom naturligt efter markberedning.

Nio områden är indelade i vardera tre olika försöksytor:

- Ren granskog.
- Granskog med 20 procents björk.
- Hälften björk och hälften gran.

En första röjning gjordes 1992 då granen var tio år. Målet var ett blandbestånd med någorlunda jämt fördelade stammar av gran och björk.

Eric Agestam

DET FÖRSTA som slår besökaren idag är hur blandningen med björk påverkar upplevelsen av skogen.

– Även i bestånden med en femtedel björk är det väldigt mycket ljusare och trevligare än i den kompakta granskogen, konstaterar Eric Agestam.

Det är också trivsamt för mångfalden av djur och växter som är beroende av ljuset. Dessutom kräver certifieringen att minst 10 procent av stamantalet ska vara löv.

TILLVÄXTEN är något sämre i blandningarna, men inte lika mycket som man kunde tro med tanke på att det är en ganska typisk bördig gränsmark (G36).

– Däremot är det påtagligt mycket mer arbete med röjning och gallring om man vill behålla blandningen genom hel omloppstiden. Utan de insatserna tar granen över, vilket är en förklaring till att vi inte hittar mycket björk i äldre granskog, säger Eric Agestam.

YTORNA har röjts två gånger och gallrats tre gånger.

Björken är ett pionjärträd och granen ett sekundärträd. Helt enligt regelboken var björkarna efter 15 år ett par meter högre än granarna. Efter första gallringen (vid 27 års ålder) började granarna ta igen försprånget. Vid 34 års ålder var bägge trädslagen lika höga och nu är den övre höj-

Överst är en försöksyta med 20 procents björk. Underst en ren granskog på den bördiga marken (G36). Björken kom naturligt efter markberedning och granen etablerades med treåriga plantor. Foto: Eric Agestam

den för gran ungefär en meter mer än för björken.

PRODUKTIONEN i de olika bestånden var densamma upp till 27 års ålder. Därefter började granen dra ifrån och accelerera. Under de efterföljande 11 åren producerade ytor med bara gran 50 procent mer än ytorna med björkinblandning.

DEN TOTALA produktionen i den rena granskogen, efter 38 år, är 490 kubikmeter per hektar.

I blandningen med 50 procent björk är den totala

produktionen 400 kubikmeter per hektar. I blandningen med 20 procent björk är totalproduktionen 450 kubikmeter.

DE RENA granbestånden producerar alltså något mer och skillnaderna kan förmodas öka under resten av omloppstiden

– Det kan ändå finnas goda skäl för blandskog. Utmaningen är att det kräver en aktiv skötsel. Den blir enklare om man lämnar björk i grupper, eller kantzoner, i stället för en stamvis blandning. Det minskar också risken för att björken gallras bort av misstag.

Kontakt

Eric Agestam, eric.agestam@slu.se

Redaktör nyhetsbrevet

Pär Fornling: par.fornling@slu.se